

นาม

▶ **นาม** หมายถึง สรรพสิ่งทั้งมวลที่ปรากฏขึ้นในโลกจะมีวิญญาณหรือไม่ มีวิญญาณก็ตาม รวมถึงคุณสมบัติของสรรพสิ่งนั้น ๆ ด้วย ถ้ามีความหมายที่สามารถเข้าใจได้ล้วนเรียกว่านามทั้งสิ้น เช่นเมื่อกกล่าวคำว่า “**ปุริส**” ก็ทำให้นักถึงรูปร่างลักษณะของผู้ชายเป็นต้น หรือเมื่อกกล่าวคำว่า “**ขุฑุฑก**” ก็ทำให้นักถึงสรรพสิ่งที่มีขนาดเล็กเป็นต้น

ศัพท์

▶ **ศัพท์** หมายถึง เสียงหรือตัวหนังสือที่ใช้เรียกนาม นามอย่างเดียวกันเมื่ออยู่ในถิ่นที่ต่างกัน หรือใช้ภาษาต่างกันจะมีศัพท์เรียกต่างกันไป

นามศัพท์

▶ เสียงหรือสำเนียงที่บ่งถึงชื่อของคน ลัทธิ สิ่งของ สถานที่ และบ่งถึงคุณสมบัติของคน ลัทธิ สิ่งของ สถานที่เหล่านั้น เรียกว่า **นามศัพท์**

นามศัพท์มี ๓ ประเภท คือ

๑. นามนาม

๒. คุณนาม

๓. สัพพนาม

▶ ในนามศัพท์ ๓ จำพวกนี้ นามนามเปรียบเหมือนน้ำใสสะอาด คุณนามเปรียบสีเขี้ยว สีแดง สีดำที่ผสมลงในน้ำกลายเป็นคุณสมบัติของน้ำนั้น

นามนาม

▶ นามนาม คือ นามที่เป็นชื่อของคน ลัทธิ สถานที่ สิ่งของ ภาวะและอาการต่าง ๆ นามนามแบ่งออกเป็น ๒ คือ

๑. สาธารณนาม คือ นามทั่ว ๆ ไปไม่เจาะจงคนใดคนหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นคำว่า **อาจารย์-อาจารย์, กุมาร-เด็ก, ขตติโย-**
กษัตริย์, คโณ-หมู, โจโร-โจร เป็นต้น

๒. อสาธารณนาม คือ นามที่เป็นชื่อเฉพาะของผู้หนึ่งหรือสิ่งนั้น ไม่ทั่วไปแก่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่น เช่นคำว่า **สาริปุตโต-พระสาริปุตระ, โมค-**
คัลลานะ-พระโมคคัลลานะ, อานนโท-พระอานนท์ เป็นต้น

คุณนาม

คุณนาม คือ นามที่แสดงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของนามนามว่า สูง
ต่ำ ดำ ขาว ดี เลว เป็นต้น คุณนามแบ่ง ๓ ชั้น คือ

๑. ชั้นปกติ แสดงลักษณะหรือคุณสมบัติของนามนามอย่างปกติ เช่น คำ
ว่า ปาไป-เลว, โกวิท-ฉลาด, ทกฺข-ขยัน เป็นต้น

-กาไฟ้ นาม **ปาไป** โหติ. นายดำเป็นคนเลว

-วิชโย นาม **ครุ โกวิท** โหติ. ครูวิชัยเป็นคนฉลาด.

-โลหิตโต นาม **กุมารุ ทกฺข** โหติ. เด็กชายแดงเป็นคนขยัน.

๒. ชั้นวิเสส แสดงลักษณะหรือคุณสมบัติของนามนามยั้งหรือ
หย่อนกว่าปกติ ใช้ **ตร, อีย, อียิสฺส** บ้างจ้ย ต่อท้ายคุณนามชั้นปกติ
หรือใช้ **อติ-ยั้ง** นำหน้าก็ได้ เช่นคำว่า **ปาปโตร-เลวกว่า, โกวิตโตร-**
ฉลาดกว่า, ทกฺขโตร-ขยันกว่า, อติทกฺโข-ขยันยั้ง

-กาฬุ ชุณฺหสุมา **ปาปโตร** โหติ.

นายดำเป็นคนเลวกว่านายขาว

-วิชโย ครุ สพฺเพหิ ครุหิ **โกวิทโตร** โหติ.

ครูวิชัยเป็นคนฉลาดกว่าครูทุกคน.

๓. **ชั้นอติวิเสส** แสดงลักษณะหรือคุณสมบัติของนามนามยั้งหรือ
หย่อนที่สุด ใช้ **ตม, อัญญ** บัจจยต่อท้ายคุณนามชั้นปกติ หรือใช้ **อติ**
วิย-เกินเปรียบ นำหน้า เช่นคำว่า **ปาทโม-เลวที่สุด, โกวิทโต-**
ฉลาดที่สุด ทกขโต-ขยันที่สุด, อติวิย ทกโข-ขยันเกินเปรียบ

-กาไฟ๋ นาม **ปาทโม โหติ.**

นายดำเป็นคนเลวที่สุด

-วิชโย นาม **ครุ โกวิทโต โหติ.**

ครูวิชัยเป็นคนฉลาดที่สุด.

สัพพนาม

▶ **สัพพนาม** คือ นามที่ใช้แทนนามนามที่ออกชื่อมาครั้งหนึ่งแล้วจะกล่าวถึงอีก แทนที่จะออกชื่อนามนามนั้นซ้ำก็ใช้สัพพนามแทนเพื่อไม่ให้ซ้ำซาก เช่นคำว่า โส-เขา, สา-หล่อน, ต้มัน เป็นต้น

-**โพธิรุกโข** สาลาโย สมิเป รุฬุหติ, **ตสฺส** ปณฺณา ภูมิมิํ ปตติ.

ต้นโพธิ์งอกอยู่ใกล้ศาลา, ใบของมันหล่นอยู่บนพื้น.

-**เอโก ภิกขุ** สาลาโย นิสิตติ, **ตสฺส** อาจาโร ปาสาทิโก โหติ.

พระภิกษุรูปหนึ่งนั่งอยู่บนศาลา, อาจารย์ของท่านนำเลื่อมใส่.

▶ สัพพนามแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ปุริสสัพพนาม

๒. วิเสสนสัพพนาม

▶ **ปุริสสัพพนาม** หมายถึง สัพพนามที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวมาก่อน

แล้วมี ๓ บุรุษ คือ

๑. ต คัพพ์ (เขา)

เรียกว่า **ปจฺจิมบุรุษ** ใช้แทนบุคคลที่เรากล่าวถึง

๒. ตุมฺห คัพพ์ (ท่าน)

เรียกว่า **มัชฌิมบุรุษ** ใช้แทนคนที่เราพูดด้วย

๓. อมฺห คัพพ์ (เรา)

เรียกว่า **อุตตมบุรุษ** ใช้แทนตัวเราเอง

สเจ โส อาคจฺฉติ, **อหํ เตน** สหฺธิ คจฺฉามิ. ถ้าเขามา, ฉันจะไปกับเขา.

▶ **วิเสสนสัพพนาม** หมายถึง คำสัพพนามที่ทำหน้าที่คล้ายกับคำคุณนาม คือทำหน้าที่ขยายคำนามนาม ขยายบทใดมีลิงค์ วจนะ วิภัตติคล้าย นามนามบทนั้น วิเสสนสัพพนามมี ๒ ประเภท คือ

๑. นิยมวิเสสนสัพพนาม

๒. อนิยมวิเสสนสัพพนาม

▶ **นิยมวิเสสนสัพพนาม** หมายถึง วิเสสนสัพพนามที่กำหนดความ แน่นนอนและระยะไกลไกลของนามนาม มี ๔ ศัพท์ คือ ต (นั่น), เอต (นั่น), อิม (นี่), อมุ (โน้น)

- **อัย ปริโส ตสฺมึ เคเห วสตี.** ชายคนนี้พักอยู่ที่บ้านหลังโน้น.

▶ **อนิยมวิเสสนศัพท์นาม** หมายถึง วิเสสนศัพท์นามที่ไม่กำหนดคณานาม
ไว้อย่างเจาะจงว่า คนโน้น คนนี้ มี ๑๒ ศัพท์ คือ

ย (ใด), อญฺญ (อื่น), **อญฺญตร** (คนใดคนหนึ่ง),

อญฺญตม (คนใดคนหนึ่ง), **ปร** (อื่น),

อปฺร (อื่นอีก), **กตร** (คนไหน),

กตม (คนไหน), **เอก** (คนหนึ่ง),

เอกจฺจ (บางคน), **อุภย** (ทั้งสอง),

สพฺพ (ทั้งปวง), **กึ** (ใคร, อะไร)

▶ **โก เอโส. นั้นใคร. โก นาม เต อุปชฺฌาโย.** ใครเป็นอุปชฌาย์ของท่าน.